

Knjige o Samuelu

Grob proroka Samuela, Rama

u HB

– jedna knjiga

u LXX – 2 (od 4) knjige
Kraljevstava

Samuel – sudac

Šaul – kralj

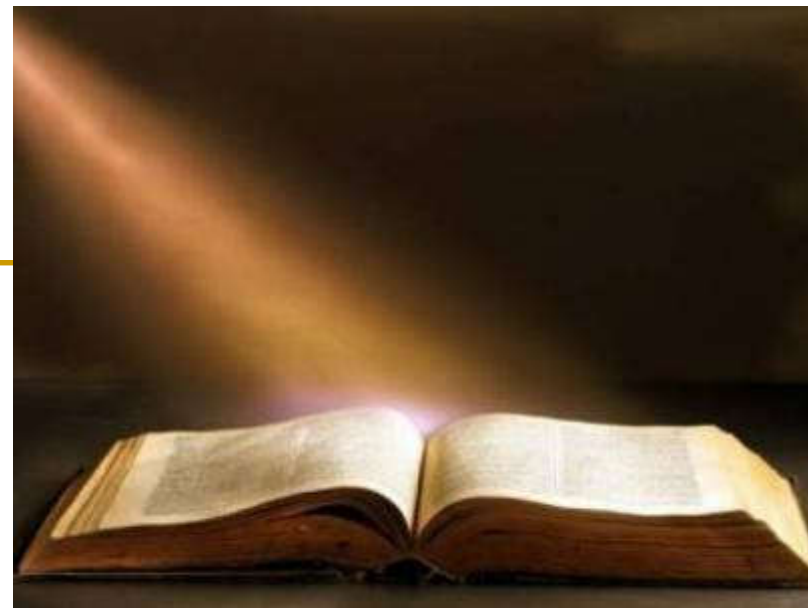
David

Davidovi proroci:
Natan, Gad

M|V
I | MCM
LXX
V

**Egzegeza SZ – Izbor iz
povijesnih spisa
srijedom 14:30**

Povijesne knjige Staroga zavjeta

Povijest naroda u Savezu s Bogom

doc. dr. sc. Niko Bilić, FFRZ

<http://amdg.ffrz.hr> > nastava > MVI

Majka Ana

- Voljena (1 Sam 1,5):
- “ljubio je Anu”
- Pobožan muž (1,3):
- Svake godine u svetištu
- Zašto Ana trpi (v5s)?
- Nije majka = bez blagoslova
- Suparnica vrijeđa
- Kako je bol somatizirana (v7s.10)?
- ne jede (1,7s),
- plače (3x v7s.10)

- muž vidi (v8):
- Plačeš, ne jedeš
- → Kad svi slave, ona se povlači (v9)

Anina prva molitva

- “Izlijeva dušu” (1 Sam 1,15)
- u molitvi (v10)
 - Dugačkoj (v12.16), tihoj (v13)
 - Što čini pred Bogom u v11?
- Polaže zavjet (v11):
- “Ako mi daš sina...”
- “...dat ću ga יהוה” (נתן *nātan*)
 - “*netinac*” – dān za službu

Teološki kontekst

- **Dobro pogledaj nevolju/muku (v11)**
 - dobro sam vidio jade/nevolju (Izl 3,7)
 - Pogledao je neznatnost (Lk 1,48) = *poniznost/poniženje*
 - Kako samu sebe definira (1 Sam 1,11)?
- “tvoja službenica” = Službenica Gospodnja 3x (usp. Lk 1,38)
 - Je li molitva uslišana? (זכר 1 Sam 1,11.19)
- sjeti me se (v11) → sjeti je se (19)

Novo lice

- ❑ Optužena od svećenika (1 Sam 1,14):
- *Pijana si!*
 - ❑ kako se brani u v15s?
- istinom – *uspjeh u v17?*
- Postiže zagovor (v17): Bog ispunio!
 - ❑ srce rastuženo (v8) i duša ojađena (v10) –
Kakvo *lice* u v18?
- “Ne kao prije”, jede
 - ❑ Donosi i priopćuje odluke (v22):
- “Neću ići” (22) – “Dobro!” (v23)
 - ❑ Nova uloga u v24?
- “Uzima”, “vodi” – aktivna voditeljica (v24)

Plodovi

- ❑ Vjerna (1 Sam 1,28)?
- “vraćam” – ispunja zavjet (28)
 - ❑ Nova molitva u 2,1–10?
- univerzalan hvalospjev (2,1–10)
 - ❑ Navještaj u 2,6?
- יהוה diže iz Šeola (2,6)
 - ❑ i dalje se brine za sina (2,19):
- Ana donosi odjeću (2,19); Samuel raste 2,21.26; 3,19
- “Nerotkinja rađa” (2,5): *Koliko djece prema v21?*
- Još 3 sina + 2 kćeri (v21)

Dječak Samuel

- ❑ Gdje je kao “mali”
(נער *ná'ar* 1 Sam 1,24)?
- ❑ usp. Izl 33,11; Jr 1,6
- u svetištu (v24)
 - ❑ Što je s njim u 2,11.18; 3,1?
- služi Gospodinu (3x)
 - ❑ Koliko puta Božji zov u 3,4–10?
- 4x (1 Sam 3,4.6.8.10)
 - ❑ Što čuje od Boga (3,11–14)? usp. 2,27–36
- sud za Elija (3,11–14) već najavljen u 2,27–36
(čovjek Božji rekao osobno)

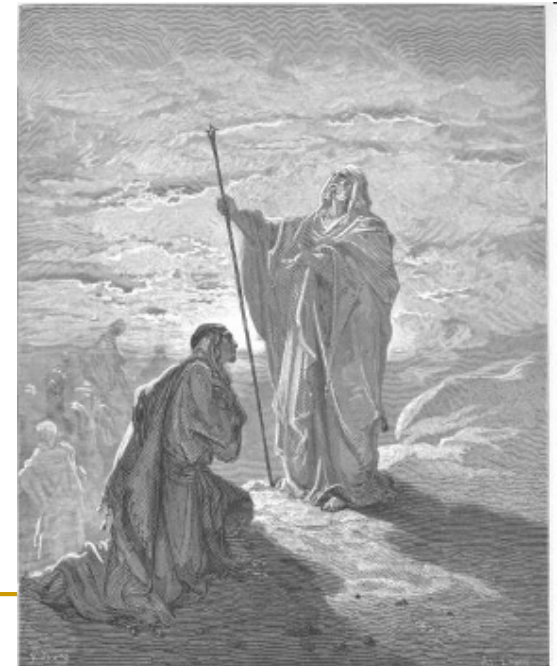
Plodna pedagogija staroga svećenika

- ❑ Koji elementi iz 1 Sam 3,9 u v10?
- יהוה (v9) – (tko ga zove)
- Govori! (v9s) – (što će Samuel reći)
- Samuel spreman slušati (v9s)
- Priznaje se slugom (v9s)
 - ❑ Dolazak Božji u v10?
- “doći, stati” – pravi susret (v10)
 - ❑ Rezultat u v19?
- יהוה sa Samuelom (v19)
 - ❑ U Božjoj školi (← Eli ← majka)
 - ❑ Samuel autoritet za koga 1 Sam 3,20?
- “sav Izrael” (3,20)

Voditelj zajednice

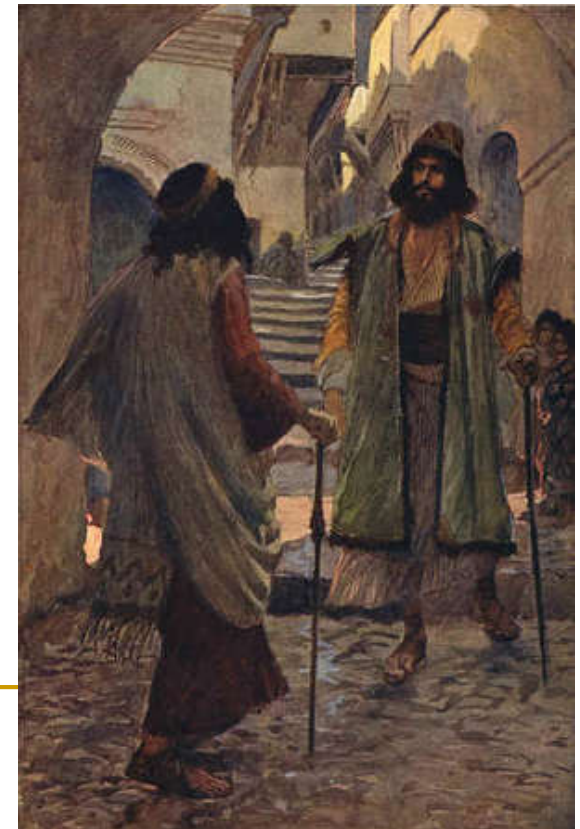
- ❑ *Tko je Samuel (1 Sam 3,20)?*
- **istinski prorok: נביא ליהוה *nabi' ladonaj***
 - ❑ יהוה se objavljuje (3,21) ⇔ v1
 - ❑ ⇔ izrijetka (3,1)
 - ❑ “Riječ Božja” (HB 3,21) → “riječ Samuelova” (4,1)
 - ❑ *Proročki poziv narodu u 7,3?*
- **Obraćanje/vraćanje “svim srcem” (7,3)**
 - ❑ Prorok u akciji **7,5** (usp. v9):
- **Zagovornik (v5): moli za Izrael**
 - ❑ prinosi žrtvu i Bog im daje pobjedu (7,9s)
 - ❑ *Funkcija u 7,6.15.17:*
- **Sudac (v6.15.17)**

SAMUEL BLESSING SAUL
And when Samuel saw Saul, the Lord said unto him: Behold the man whom I speak to thee of: for I have said I will raise up my people ... (1 Samuel 9: 17)

Pomazivatelj

- prorok u 1 Sam 9,19:
- “onaj koji vidi” *ro'e* – particip glagola ראה (9,19)
 - prema nalogu iz 9,16 što radi u 10,1
- pomazuje Šaula (10,1) – nakana:
 - *voditelj* nad Božjom baštinom: נגיד *nagîd* (10,1)
 - pomazanje od יהוה, *a narod* u 10,24?
 - proglašava kralja מלך [*mélek*] (10,24)
- Šaul kraljuje: 1 Sam 9-31
 - *Preokret* u 15,11?
- Šaul se okrenuo od Boga (15,11)
 - *Novi nalog* u 16,12, izvršen u v13?
- Samuel pomazuje Davida (16,13); plod:
- Duh zahvatio Davida (צלה *šālah*)

David i Golijat (1 Sam 17)

Caravaggio,
David s Golijatovom glavom
(1606./1607.)

- ❑ Koje dobi David 1 Sam 17,14.33?
- Najmlađi (קטן), “mali” (נער)
 - ❑ Sukob dviju vojski (v3):
- Filistejci i Izraelci
 - ❑ Kakav je Golijat (v4-7)?
- Gorostas u oklopu
 - ❑ Kakav je David (v34-36)?
- Hrabar pastir (v34s)
- Istreniran za boj (v35)
 - ❑ Kraljevski oklop? (v39)
 - ❑ prevelik
- Gdje mu je snaga (v45)?
- Božje ime (v45)
 - ❑ Žalostan rezultat u 18,29b?
- Šaul progoni Davida

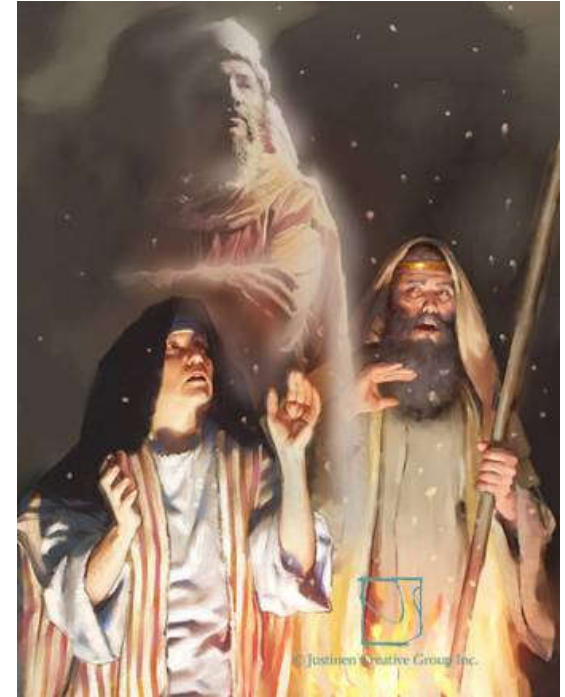
Dovršetak Samuelova poslanja

- *Samuel i David (1 Sam 19,18)?*
- **prima i brani progonjena pomazanika**
 - Šaul im ne može ništa (v24)
- **David vodi bunu protiv zlog kralja (c20-31)**
 - prvi put poštedio Šaula (24,5)
 - *Samuel u 1 Sam 25,1?*
- **umire (25,1)**
 - David se povlači u pustinju (25,1)
 - *Reakcija zajednice (25,1; 28,3)?*
- **Oplakuju Samuela (25,1; 28,3)**

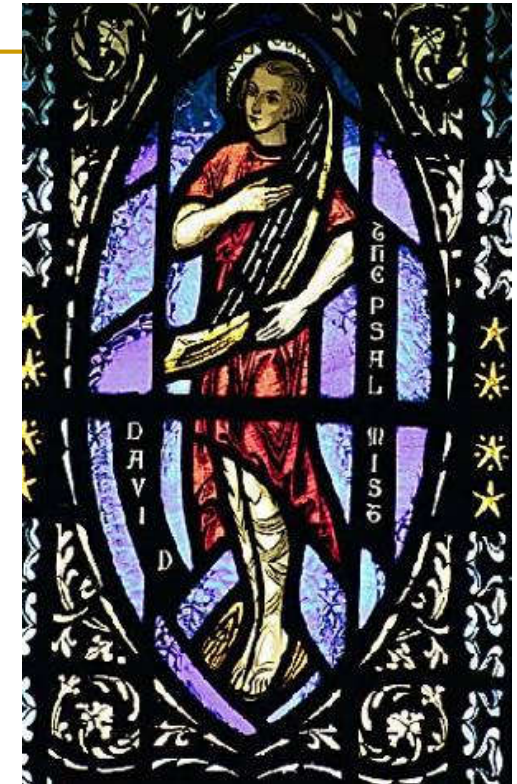
Zagrobni život (1 Sam 28,11-20)

- ❑ *Šaul zaziva duhove (28,11):*
- **uznemiruje pokojnika (v11)**
- ❑ *Samuel se javlja (v14):*
- **Starac s plaštem (v14)**
- ❑ *Dvostruka poruka u v19?*
- **poraz naroda (v19)**
- **“sutra ćeš biti sa mnom” (v19)**
- ❑ *Ostvarenje u 31,4:*
- **samoubojstvo u bitci s Filistejcima (31,4)**

Davidova životna pobjeda

- Jedan od glavnih likova (1 i 2 Sam, 1 Kr, 1 Ljet = 4 knjige)
 - Moralni pobjednik nad Šaulom (1 Sam 24,5; 26,12)
 - Prima mesijansko proroštvo (2 Sam 7)
- Grješnik (2 Sam 11s.24)
 - A) “predvečer ustao” (2 Sam 11,2)
 - Uzeo tuđu ženu (v4)
 - *Montirao* ubojstvo (v17)
 - B) Popis vojne sile (24,9)
- Kaje se (2 Sam 12,13; 24,10)
- Najveći biblijski pjesnik (73 psalma)
 - Začetnik liturgije (1 Ljet 6,16)
- Model Hrama sinu (1 Ljet 28,11)

David kraljuje

- ❑ Kad započinje 2 Sam 1,1?
- nakon smrti Šaulove (1,1)
 - ❑ David poštuje pokojnike (2 Sam 1,19-27)
 - ❑ David se zakraljuje c2; c5
- na jugu (Juda c2) i
- na sjeveru (Izrael c5)
 - ❑ premješta sjedište kraljevstva (2 Sam 5,5):
- Hebron (7 god., Judeja)
- Jeruzalem (33 god., sav Izrael)
 - ❑ Slavlje u 2 Sam 6,12b:
- Kovčeg Božji dolazi u Jeruzalem (c6)
 - ❑ dovršetak Sinajskoga pothvata

